

Visitatie lidscholen Nederlandse Dalton Vereniging

Visitatieverslag

Zie handleiding visitatie lidscholen
(Gebaseerd op Toetsingskader Erkenning Daltoninstellingen)

Naam school	PCBS Ichthus
Adres	Kalmoesstraat 261
Postcode en plaats	7322 NS Apeldoorn
E-mailadres school	ichthus@pcboapeldoorn.nl
Directeur	E. Melody – van Engeland (in bezit van diploma Dalton leidinggevende)
Unit-leider onderbouw	
Bouwcoördinator bovenbouw	
Daltoncoördinator	
Aantal groepen/ klassen (VO)	8
Aantal leerlingen	190
Populatie (PO)/ schoolsoort (VO)	5% 1,30 lln., 9% 0,30 lln./uitstroom VO zie schoolgids
Aantal leraren	14, schooljaar 2014 – 2015 3 Lio studenten (2 2 ^e tijdvak), 2 invalleerkrachten
In bezit van Daltoncertificaat	14
Bezig met Daltoncursus	0
Nevenvestigingen	Nee
Stand van zaken inspectie	Zie rapport 2011 (basisarrangement)
Visitatieteam	
Voorzitter	
Lid 1.	
Datum visitatie	07 – 04 - 2015
Soort visitatie	X 1 ^e licentieverlenging
	2e licentieverlenging
	licentieverlenging
	versnelde visitatie licentieverlenging
	visitatie na bezwaarprocedure

Commissies visitatie PO en VO
Nederlandse Dalton Vereniging
Bezuidenhoutseweg 251-253
2594 AM Den Haag
Tel. 070 - 331 52 81
bestuursbureau@dalton.nl

0. Realisering aanbevelingen vorige visitatie

niet van toepassing bij 1^e licentieverzoek

1. Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen

Indicatoren op leerlingniveau

1.1	De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
1.2	De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
1.3	De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
1.4	De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

evaluatie school

1.1 Op onze school leren kinderen zich verantwoordelijk te voelen voor hun eigen leerproces en om te gaan met vrijheid door te werken met een taakbrief. In iedere groep wordt een taakbrief als middel ingezet. In groep 1, 2 en 3 wordt er gebruik gemaakt van een planbord en/of een kiesbord in combinatie met een taakbrief. In groep 4 tot en met 8 werken de kinderen met een taakbrief. De leerling plant aan het begin van de week het werk. De leerling in de midden en bovenbouw denkt na over een leerdoel dat hij of zij centraal stelt tijdens het werken. De leerling reflecteert op de taken, ziet wanneer er instructie wordt gegeven, denkt na of een opdracht samen of alleen moet worden gemaakt en plant de taak ergens op de dag of in de week. De leerling werkt vervolgens gedurende de hele week aan de taak. Na het werken aan de taak reflecteert de leerling op de door hem of haar gemaakte planning. De leerling dient de taak aan het eind van de week af te hebben en evalueert het werken met de taakbrief in totaal op product en proces, alleen, samen met een maatje of met de leerkracht.

Tijdens het taakwerk komen de volgende Dalton aspecten aan bod:

- Plannen
- Verantwoording nemen en afleggen over het eigen product en het leerproces
- Reflecteren op het eigen werk, product en proces
- Samenwerken
- Omgaan met vrijheid
- Maken van keuzes (welke taak eerst te doen, waar de taak uit te voeren, met wie de taak uit te voeren)

Om onze kinderen te leren zich verantwoordelijk te gedragen maken wij gebruik van verschillende symbolen om hen aan de schoolafspraken te helpen herinneren:

- Het blokje: rood betekent: ik wil niet bevestigd worden tijdens het zelfstandig werken, groen betekent je mag mij een vraag stellen tijdens het zelfstandig werken, het vraagteken betekent: ik heb een vraag aan de leerkracht als de leerkracht een verzorgde rondgang maakt door de groep.
- Het stoplicht: rood betekent: de leerling mag de leerkracht niet storen en je mag een ander niets vragen, oranje betekent: je mag de leerkracht niet storen maar je mag de ander wel iets vragen (mits de ander het blokje op groen heeft staan), groen betekent: de leerkracht maakt een verzorgde rondgang door de klas, als het kind het blokje op het vraagteken heeft staan, zal de leerkracht hulp verlenen of uitleg geven.
- Dagritmekaarten: op het whiteboard hangen de dagritmekaarten met de kaarten in volgorde van de instructiemomenten, er wordt aangegeven wanneer er een coöperatieve werkvorm plaats gaat vinden, tijd voor de taak wordt aangegeven met een lege dagritmekaart
- Timetimer: wordt ingezet om aan te geven hoeveel tijd er voor een taak staat.
- Strippenkaart: wordt ingezet om bij te houden of het kind op de juiste wijze omgaat met de vrijheid buiten de groep.

- Werken buiten de groep bordje: hiermee kan het kind aangeven dat het buiten de groep aan het werk is.
- Bibliotheek bordje: hiermee geeft het kind aan dat het in de bibliotheek een boek aan het uitzoeken is.
- WC bordjes: hiermee geeft het kind aan dat het naar de wc is.
- Geluidsmeters: in ontwikkeling, de firma Reinders is bezig met het ontwikkelen van een geluidsmeterschijf. PCBS Ichthus heeft deze meters in bestelling.

Kinderen worden gestimuleerd de aandacht uit te stellen. Door de inzet van het stoplicht, door de inzet van het blokje. Binnen de groepen van Ichthus is er sprake van meerdere instructie-niveaus. De kinderen weten wat zij moeten doen, als zij niet verder kunnen. Eerst zelf nadenken (ook belangrijk om zelf de juiste hulpvraag te kunnen stellen), dan kijken of er een ander kind is dat kan helpen, mocht dit niet het geval zijn, verder met ander werk en wachten op de hulpronde van de leerkracht.

1.2 De leerkracht controleert gedurende de week en aan het eind van de week of de leerling de taak af heeft. Eventueel gaat de leerkracht met de leerling in gesprek over product en/of proces. De leerling legt verantwoording af tegenover zichzelf, zijn of haar maatje, of de leerkracht. De taakbrief gaat aan het einde van de week mee naar huis. De leerling laat de taakbrief zien aan zijn of haar ouders. De terugkoppeling van ouders aangaande het product en het proces aangaande de taakbrief is nog in ontwikkeling. Op Ichthus krijgen ouders wel veel en vaak gelegenheid het product en proces van het leren te volgen van hun kinderen. In iedere groep wordt om de 6 weken een kijkmiddag georganiseerd. Projecten (Argus Clue, kinderboekenweek, creamiddagen) worden afgesloten met een kijkmiddag en/of tentoonstelling. De groepen 1/2 werken met een inloop voor ouders. In de maand maart is het voor ouders mogelijk een les bij te wonen in de klas van hun kind(eren). Het is dan de bedoeling dat de ouder actief deelneemt aan de les. Dit jaar staan de openbare lessen in het teken van ons Dalton onderwijs.

1.3 Het kind mag eigen keuzes maken aangaande wanneer een taak wordt uitgevoerd. Het maken van eigen keuzes verhoogt de motivatie van het kind voor het eigen leerwerk. De leerling mag eigen keuzes maken wat hij of zij gaat doen als de taak klaar is (keuzewerk). In de midden-/bovenbouw bepaalt de leerling een eigen doel. De leerling kan altijd door met het werk. Ons volgende ontwikkelpunt is dat het kind meer dan nu kan bepalen hoe het zich bepaalde leerstof eigen gaat maken. Daarvoor hebben wij dit jaar binnen ons zaakvak onderwijs 2 proefperiodes uitgezet met ervaringsgericht leren. Ook is het onze wens in de toekomst op het gebied van de kernvakken het kind meer variatie aan te bieden aangaande de weg die het kind wil gaan om zich kennis en kunde eigen te maken.

1.4 De leerling mag zelf bepalen waar hij of zij gaat werken. Het kind kan werken aan de eigen of een andere werkplek in de klas. Er is een leerplein gecreëerd in onze aula met verschillende werkplekken (alleen, met een maatje of groepswork). Er is ook een leerplein buiten op de patio gecreëerd. Er zijn werkplekken op de gang. Er is een extra hoeken lokaal voor de kleuters. De kinderen kennen de regels die horen bij de keuze voor een bepaalde werkplek. Kinderen die kiezen voor een andere werkplek, laten dit zien door het werkplek symbool op de tafel te zetten. Zij nemen de strippenkaart mee naar de andere werkplek. Als het kind zich niet aan de regels houdt, wordt de kaart geknipt. Is de kaart leeg, dan betekent dit tot aan het einde van de periode (2 keer een blok van een half schooljaar) dat het kind niet meer voor een werkplek buiten het klaslokaal mag kiezen.

In iedere groep hangt een maatjesbord. Samen met het maatje dragen kinderen zorg voor de eigen werk- en leefomgeving van de klas. De leerling moet zelf zorg dragen voor de eigen materialen.

De leerling heeft een eigen zelfstandig werklaetje. Taakwerk dat niet af is, wordt daarin opgeborgen.

Onze school heeft sinds dit jaar een actieve leerlingenraad. Kinderen uit de groepen 5 t/m 8 hebben zichzelf kandidaat gesteld en zijn d.m.v. een verkiezing door de kinderen van de eigen groep gekozen. MT en leerkrachten hebben deze keuze van de kinderen gerespecteerd. Het is niet aan de volwassenen wie de kinderen mag vertegenwoordigen in de raad. De kinderen die zich kandidaat hebben gesteld hebben zelf campagne moeten voeren en d.m.v. een laatste elevator pitch de kinderen in de klas moeten overtuigen een juiste keuze te maken. De leerlingenraad vergadert eens per 6 weken. Zij krijgen 250 euro aan schoolbudget om naar eigen inzicht te besteden. De punten voor de vergaderingen komen voort uit de kinderen, uit het MT, uit de leerkrachten (individuele leerkrachten die bezig zijn met het uitvoeren van een taak, de coördinatoren of de werkgroepen). Er wordt een agenda opgesteld. Er worden notulen gemaakt die weer besproken worden in de groep. Op dit moment buigt de leerlingen raad zich o.a. over het nieuwe pestprotocol, de aanschaf van nieuw buitenspeelgoed voor de kleuters. In de hal hangen 2 brievenbussen waar kinderen, ouders en leerkrachten voor alle raden (leerlingenraad, OR en MR) ideeën en vragen kunnen achterlaten.

Sinds 3 jaar krijgen de kinderen uitgebreid portfolio mee. Daarin zit de beoordeling van de leerkracht in er er zit materiaal in dat het kind zelf wil presenteren. D.m.v. 'dit ben ik' bladen wordt het kind gevraagd te reflecteren op zichzelf. In de toekomst willen wij het portfolio uitbreiden met nog meer aandacht voor de eigen leerdoelen van onze kinderen.

Vanaf dit jaar zijn de kinderen van groep 7 en 8 aanwezig bij de portfolio gesprekken. Het is onze wens om deze kind – ouder – leerkracht gesprekken uit te rollen naar groep 6 en 5.

Zorg dragen voor de eigen leef- en leeromgeving betekent ook de ander zien. Binnen de Kanjertraining lessen (het gehele team is opgeleid) die iedere 2 weken worden gehouden wordt er veel aandacht besteed aan reflectie op het eigen gedrag en op het gedrag van anderen. In een veilige sfeer leren de kinderen elkaar open en eerlijk feedback te geven. Het is voor onze kinderen inmiddels heel gewoon om deze feedback aan anderen te geven en van anderen te ontvangen. Daarbij wordt het bespreken van moeilijke situaties of moeilijk gedrag niet uit de weg gegaan. Er is sprake van een duidelijke 'wij' gevoel in iedere groep.

Zorg dragen voor de eigen leef en leeromgeving betekent ook samen zorg dragen voor een veilig klimaat op school. In januari is i.s.m. het APS de cursus Peer Mediation gestart. Leerlingen, leerkrachten en een ouder worden samen geschoold. Onze eerste groep mediators studeert in maart 2015 af.

bevindingen visitatieteam

We hebben gezien dat de school een hele mooie ontwikkeling door heeft gemaakt op het Dalton gebied. Van een klassikale school naar een school waar gepoogd wordt om leerlingen zo passend mogelijk onderwijs te bieden. We bespeuren dat jullie op de goede weg zijn maar de dag – en weektaken kunnen nog passender gemaakt worden, zodat ieder waar mogelijk op zijn/haar niveau wordt bediend. Aan de ene kant heeft dit te maken met het vertrouwen hebben in jullie eigen kinderen en dat de taken meer de richting ingaan van leerkracht gestuurd naar leerling gestuurd.

Indicatoren op leraarniveau

1.5	De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt hiervoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
1.6	De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakhoud.
1.7	De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

evaluatie school

1.5 De leerkracht begeleidt het leef- en leerproces in de klas. Een klimaat waarin iedereen zich veilig voelt, zich gezien weet en zich gedragen voelt door de leerkracht en de medeleerlingen, vinden wij heel belangrijk. Het werken en leren op eigen niveau maakt deel uit van het systeem van welbevinden. De leerkracht schenkt vertrouwen door de leerling een eigen werkplek te laten kiezen, door de leerling te laten plannen, door de leerling de keuze te geven om samen te werken of alleen te werken, etc.. De leerkracht biedt de leerling de mogelijkheid om na het afronden van de taak een nieuwe taak te kiezen. De leerkracht zorgt ervoor dat de leerling verantwoording kan afleggen voor de gemaakte keuzes. Bijvoorbeeld een gesprek over de keuze van de werkplek.

- Wij zien de kinderen van Ichthus, kinderen worden niet alleen gekend door de eigen leerkracht, maar ook door de andere leerkrachten en de directeur
- Wij durven los te laten, dat vinden wij heel spannend, maar de overtuiging dat onze kinderen die aan kunnen, sterkt ons in de wil om dit steeds verder uit te bouwen
- Wij geven instructie en ondersteuning op meerdere niveaus, waarbij voor sommige kinderen groepsoverstijgend wordt gewerkt
- Wij hanteren duidelijke regels
- Wij zorgen samen met kinderen voor veiligheid op onze school
- Wij werken opbrengstgericht, wij vinden dat onze kinderen gelijke kansen moeten krijgen, ongeacht hun thuismilieu, zonder kennis en kunde wordt het moeilijk om in onze huidige maatschappij succesvol te zijn
- Wij willen niet sturen maar begeleiden, maar als sturing nodig is, dan sturen wij
- Wij luisteren graag naar de mening van onze kinderen

1.6 De leerkracht houdt rekening met verschillen. Het is onze wens om gedifferentieerd werken binnen het taakwerk nog verder uit te breiden. Door het experiment tijdens de rekenles (vooruit toetsen) hopen wij in de toekomst nog meer rekening te houden met deze verschillen. In de groepen 1/2 en 3 wordt gewerkt vanuit de SLOA principes. Het gaat hierbij om het optimaliseren van het diagnosticerend handelen van de leerkracht met als doel tijdig de spelwerkprocessen te differentiëren. PCBO Apeldoorn heeft met een aantal scholen, waaronder Ichthus, meegedraaid in het onderzoek van Prof. Dr. Mooij, werkzaam aan de Radboud universiteit Nijmegen. Op Ichthus zijn er plannen om binnen een aantal maanden in groep 7 en 8 te gaan werken met tablets (Snappet), verder heeft Ichthus een eigen plusgroep, waarbij kinderen ook taken meekrijgen voor het werken in de eigen klas. De groep bestaat uit kinderen van groep 2 t/m groep 8. Verder worden individuele kinderen ingezet in andere groepen, wanneer dat tegemoet komt aan hun onderwijsbehoefte. Zo 'werkt' een leerling in groep 8 als 'bouwmeester' in de constructiehoek van de kleutergroepen en begeleidt hij daar kleuters met het volgen van de leerlijn bouwen. Uiteraard heeft deze leerling een eigen taakbrief, waarop er ruimte is vrijgemaakt voor deze inzet in groep 1/2.

1.7 Wij kiezen ervoor om de leerkracht een belangrijke rol te laten vervullen in de begeleiding van onze kinderen. De leerkracht ondersteunt, begeleidt, observeert, stuurt bij en geeft instructie (individueel, klassikaal, groepsgericht) met als doel een optimale begeleiding van de leerling tijdens zijn of haar leerproces. Wij ervaren dit niet alleen als een leerproces voor onze kinderen, maar ook als een leerproces voor onszelf. Daarin trekken wij samen als één team met elkaar op. Wij houden teambesprekingen als het gaat om onze opbrengsten, leerkrachten presenteren de opbrengsten en vragen teamleden mee te denken als het gaat om het oplossen van dilemma's. Veel teamtrainingen verzorgen wij zelf. Teamleden met kennis en expertise trainen de andere leerkrachten in vaardigheden, kennis en kunde.

bevindingen visitatieteam

We zien dat de leerkrachten over het algemeen goed omgaan met het begrip vrijheid in gebondenheid maar dat we dit op de taakbrief verder uitgewerkt moet gaan worden. Wel vinden dat het team ook een echt team is.

Indicatoren op schoolniveau

1.8	Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
1.9	Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
1.10	Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.
1.11	De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
1.12	Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

evaluatie school

- 1.8 Op school heerst een cultuur van vertrouwen. Wij geven onze leerlingen de vrijheid om een eigen werkplek te kiezen, hun werk te plannen, zelf na te kijken, eigen doelen te stellen, al dan niet samen te werken, etc. MT en IB ondersteunen de leerkrachten bij het optimaliseren van het primaire proces. De leerkrachten krijgen veel invloed om mee te denken over de praktische uitvoering van nieuwe ontwikkelingen. Wij zijn dit jaar gestart met leerteams (taal, Dalton en zaakvakken) met de bedoeling de leerkracht het mandaat te geven zelf het onderwijs vorm te geven. MT ondersteunt dit proces door de leerkrachten in tijd en financiën te faciliteren. Wij weten van elkaar dat wij altijd op elkaar terug kunnen vallen. Wij zijn vormen samen met onze kinderen en onze ouders PCBS Ichthus. Problemen en dilemma's lossen wij samen op. Binnen onze stichting kunnen wij terugvallen op andere scholen en andere scholen kunnen bij vragen terugvallen op ons. Wij zijn samen PCBO.
- 1.9 Wij zijn sterk in het aangeven van grenzen. Dat moeten wij ook wel, gezien onze gemêleerde schoolpopulatie. Er komen heel veel verschillende leerlingen naar onze school. Ouders en verzorgers kiezen PCBS Ichthus als school voor hun kind(eren) juist vanwege onze duidelijke structuur en het hanteren van duidelijke regels en afspraken.
- 1.10 Er gaat wekelijks een memo uit. Afspraken, nieuws, aandachtspunten etc. staan uitgebreid in deze wekelijkse memo vermeld. De werknemers nemen hun verantwoordelijkheid en lezen deze memo goed. Leerkrachten kiezen zelf hun taken uit. Leerkrachten tonen in het oppakken en uitvoeren van deze taken een hoge mate van eigen verantwoordelijkheid. Onze school heeft een minimum aan 'lijstjes'.
- 1.11 Wij hechten veel belang aan hoge opbrengsten. Niet alle kinderen van onze school groeien op in een warme, belangstellende, thuissituatie. Om succesvol te kunnen zijn, rust er een grote verantwoordelijkheid op de school. Op Ichthus leren immers deze kinderen de wereld om hen heen kennen en leren zij de tools om de hedendaagse maatschappij te kunnen functioneren. Daarom vinden wij een brede ontwikkeling van groot belang. Wij willen onze leerlingen kennis laten maken met zoveel mogelijk verschillende facetten van het leven. Wij organiseren vieringen, organiseren creamiddagen, doen veel aan leesbevordering, besteden aandacht aan de Kinderboekenweek, werken projectmatig binnen ons zaakvak onderwijs waarbij wij de wereld van buiten naar binnen willen halen, wij werken ervaringsgericht in de onderbouw, musical voor de buurt, wij tonen onze maatschappelijke betrokkenheid door de bejaarden uit te nodigen voor onze eindmusical en wij delen kerstbakjes uit aan onze burens, wij laten de kinderen uitstapjes (kunst- en cultuur uitje) maken etc.
- 1.12 Leerkrachten nemen deel aan leerteams. Leerkrachten worden betrokken bij schoolontwikkeling. Leerkrachten worden gestimuleerd om zich te ontwikkelen (scholing). Onze school staat open voor vernieuwing. Leerlingen en leerkrachten worden uitgedaagd om zich op allerlei vlakken te ontwikkelen. Wij denken daarbij aan Peer Mediation, creamiddagen, uitstapjes, de leerlingenraad, etc

bevindingen visitatieteam

Het team is druk om een lerend team te worden / te zijn. Je ziet dat de school de school een echte lerende organisatie wil worden / zijn. Over het algemeen kunnen we stellen dat het team ook over het onderwijs nadenkt waarbij reflectie en evaluatie belangrijke kenmerken

2. Zelfstandigheid

Indicatoren op leerlingniveau

2.1	De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
2.2	De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/ haar om hulp vragen.
2.3	De leerling bepaalt mede hoe (werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
2.4	De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
2.5	De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

evaluatie school

2.1 Op Ichthus wordt kinderen (ieder op eigen niveau) vanaf de peutergroep geleerd zoveel mogelijk zelfstandig te zijn en te werken. Door zelfstandig te mogen zijn, wordt het zelfvertrouwen van de kinderen groter, met als doel nu en later als 'mens zonder vrees' deel uit te kunnen maken van de maatschappij. Ga op weg, het pad volgt vanzelf. Om kinderen te leren zelfstandig te handelen, hanteren wij de volgende hulpmiddelen:

- Een plan en kiesbord bij de kleuters, een kiesbord en taakbrief voor groep 3
- Een taakbrief voor de groepen 1 t/m 8
- Werkplekken in het eigen lokaal en in de school
- Het blokje
- Het stoplicht
- De dagritmekaarten
- De zelfstandig werken kast met de werkblaatjes
- De kieskast
- De dagkleuren
- De mogelijkheid zelf het werk na te kijken
- Timetimers, individueel of voor de groep
- Geluidsniveau meters (in ontwikkeling)
- Regels en afspraken omtrent de wijze waarop gewerkt mag worden op een bepaalde werkplek
- De strippenkaart

Het kind plant zijn eigen werk. Het kind krijgt gelegenheid om, deels, een eigen doel te bepalen. Wij willen graag met het inzetten van Snappet gaan werken aan het leren vanuit leerdoelen. Op dit moment is er een experiment gaande op het gebied van rekenen om kinderen aan de hand van de toets (eerst de eindtoets toetsen, dan een beredeneerd aanbod verzorgen) kinderen hun eigen instructiemoment te laten bepalen. Door het werken met het planbord, het kiesbord en de taakbrief kunnen kinderen hun eigen activiteiten plannen en uitvoeren. Het leerproces op Ichthus gaat alsmaar door er is binnen het Dalton onderwijs sprake van veel effectieve leertijd. De hele school hanteert een inloop vanaf 10 minuten voor het begin van de middag. Steeds meer kinderen komen ruim op tijd op school om te starten met het werk. Wij hebben daarmee onze leertijd vergroot met 1 uur tot 1 ½ uur extra werktijd.

- 2.2 Het kind kan door middel van het blokje op de tafel aangeven of het kind of zij een ander willen helpen of liever niet gestoord wil worden door iemand met een vraag, of zij niet door een ander willen worden gestoord, om de ander te helpen, of dat zij zelf een vraag hebben voor de leerkracht.
- 2.3 Het kind bepaalt op onze school steeds meer het tempo waarin, de plaats waar, en hoeveelheid tijd dat het aan een bepaald doel wil werken aan. Er is nog niet zoveel keuze aangaande de werkvormen. Daar willen wij ons onderwijs verder in ontwikkelen. Er is wel veel materiaal. Maar dat kan nog veel beter ingezet worden, als onze kinderen nog meer tijd en ruimte krijgen om hiervoor te kiezen. Er loopt nu een experiment met een rekenmaterialen kast in de aula. Kinderen kunnen hier zelf materialen uithalen als zij daar behoefte aan hebben. Wij zijn bezig om onze kieskasten te vullen met materiaal op meerdere niveaus, dit in navolging van de SLOA ontwikkeling in de groepen 1/2 en 3 en 4. Het doel van onze keuzekast is dat de kinderen leren kiezen en dat de kinderen een verantwoorde keuze maken uit het aanbod en dat er materiaal gekozen wordt dat wat betreft het niveau ligt in de zone van de naaste ontwikkeling. Wij merken dat kinderen vooral ook tijdens de inloop gebruik maken van de kieskast. Daardoor komen alle kinderen toe aan keuzewerk.
- 2.4 Het omgaan met uitgestelde aandacht is een belangrijk uitgangspunt vanaf onze peutergroep. Dat dát wat wij doen werkt, merken wij vanaf de groep 3. Veel van onze kinderen zijn gewend van huis uit op hun wenken bediend te worden. Het zelfstandig opereren moet ze echt worden aangeleerd. De materialen die wij daarbij gebruiken, het planbord/kiesbord/time timer/dagritme kaarten/blokje/etc. zijn op onze school essentiële hulpmiddelen om de kinderen te leren hun aandacht uit te stellen.
- 2.5 De kinderen in de middenbouw en bovenbouw krijgen gelegenheid om het werk na te kijken. Bij de groepen 1/2 is het materiaal ook voor een groot deel zelfcorrigerend. Zelf corrigeren in groep 3 en 4 beperken wij bewust, omdat wij willen dat kinderen eerst leren het werk goed te corrigeren. In deze groepen ligt de nadruk heel sterk op het aanleren van basisvaardigheden en als het gaat om reflectie op het werk is begeleiding door de leerkracht volgens ons van belang.

bevindingen visitatieteam

Wat opvalt is dat de kinderen erg zelfstandig zijn en ook oog hebben voor een ander. We zien nog niet dat leerlingen mede bepalen hoe hij/zij werkt aan de gestelde doelen.

Indicatoren op leraarniveau

2.6	De leraar creëert de randvoorwaarden (taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
2.7	De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
2.8	De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
2.9	De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

evaluatie school

2.6 Kinderen moeten leren om zelfstandig te zijn. Het is onze hedendaagse maatschappij geen vanzelfsprekendheid meer dat kinderen op school komen en een aantal basale handelingen zelfstandig kunnen verrichten. Wij merken dat wij onze kinderen steeds meer de basics aan moeten leren. Gelukkig komen de kinderen die het meest kwetsbaar zijn als het gaat om hun ontwikkeling al op tweejarige leeftijd binnen op onze VVE peutergroep. Daar wordt al een start gemaakt met het aanleren van zelfstandigheid en een aantal basale schoolse vaardigheden.

Van essentieel belang is het om naar de kinderen uit te stralen dat wij vertrouwen in hun ontwikkeling hebben. Het komt echt wel goed, al moeten we eerst veel investeren. En soms kan er in het begin alleen maar sprake zijn van vrijheid in gebondenheid.

In iedere groep zijn zelfstandig werkplekken ingericht. De leerling mag buiten de klas op een andere plek zelfstandig werken. In iedere groep hangt een stoplicht. In iedere groep hangen dagritme kaarten. In de groepen wordt gewerkt met een tijdsindicatie (timetimer, klok). Alle leerlingen hebben een eigen taakbrief waarop de weekplanning te zien is. In iedere groep staat een kast met laatjes, voor iedere leerling één, waar de leerling het materiaal en de opdrachten voor het zelfstandig werken kan opbergen. Iedere leerling heeft een blokje in het vak. Er liggen nakijkboekjes voor de kernvakken. Er is een kieskast.

- 2.7 Leerlingen worden gestimuleerd om zelf oplossingen te zoeken voor problemen of dilemma's. Daar waar nodig, krijgt een leerling ondersteuning van de leerkracht, maar wij stimuleren de leerling om het zelf te doen of om de hulp van anderen in te roepen. Deze houding nemen wij al aan naar onze jongste kinderen toe. Alle tijd is immers Dalton tijd. Op ieder moment van de dag zijn er kansen om kinderen in hun zelfstandigheid te stimuleren en ruimte te bieden aan initiatief
- 2.8 Er is veel tijd om zelfstandig te werken. De kinderen van groep 1/2 maken volgen hun planning zoals gepland op het planbord of maken een keuze voor een activiteit op het kiesbord. In groep 3 en 4 ligt de nadruk op het aanleren van een aantal basisvaardigheden. Door eerst goed het proces en het product van het leren te observeren brengt de leerkracht de mogelijkheden van de groep en het individuele kind in kaart. Door zeer gedifferentieerd leerstof aan te bieden krijgt iedere leerling een passend onderwijsaanbod en dus ook een passende mate van vrijheid om zelfstandig te mogen werken. Vanaf groep 5 is buiten de instructietijd en de klassikale tijd om (Kanjertles) alle tijd Dalton tijd.
- 2.9 De leerlingen krijgen de gelegenheid om deel te nemen aan vieringen, presentaties te geven, werkstukken te maken, maken muurkranten, zelf te kiezen aan welke creatieve activiteit zij willen deelnemen (beperkt aantal plekken per activiteit). Binnen de Diepzee (onze eigen plusklas) krijgen leerlingen ruimte om te experimenteren, een vreemde taal te leren, te filosoferen, zich met wiskundige vraagstukken bezig te houden. Binnen de zaakvakken krijgen de leerlingen de kans om op hun eigen wijze de leerstof te verwerken (Argus Clue puzzelroute en de creatieve route). Tijdens de afsluiting van het jaarlijkse project organiseren wij een open podium. Maar wij willen nog veel meer op dit gebied. Wij experimenteren met ervaringsgericht onderwijs, omdat wij de wereld van buiten, binnen willen halen. Daar gaan wij in de toekomst passende taken bij zoeken of laten de kinderen passende taken daarbij zoeken.

bevindingen visitatieteam

Over het algemeen zien we wat beschreven ook terug in de klassen. Alleen de discussie zal zich verder moeten toespitsen op het feit dat alle tijd ook Dalton tijd is.

Indicatoren op schoolniveau

2.10	De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.	
2.11	De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.	

evaluatie school

- 2.10 Binnen ons team zijn vertrouwen, vrijheid om initiatieven te ontplooiën, samenwerken, maar ook een hoge mate van zelfstandigheid zeer belangrijk. De leerkrachten kiezen zelf hun takenpakket. Bij de creamiddagen bepalen leerkrachten op basis van hun eigen talent een activiteit die zij aan de kinderen aanbieden (zingen, dansen, toneel, handvaardigheid, tekenen, koken, sporten, etc.). Leerkrachten hebben op basis van hun eigen talent en interesse een leerteam uitgekozen (taal, zaakvakken, Dalton). Leerkrachten ondersteunen elkaar om kennis en kunde te vergaren. Er wordt door MT en IB ruimte geboden voor experimenten. Het gebruik maken van elkaars talenten beperkt zich niet tot onze eigen school. Zo werken wij samen met andere scholen in onze wijk en daarbuiten.
- 2.11 Leerkrachten kijken bij elkaar in de klas. Zoeken contact met andere scholen. Leerkrachten zetten proeftuintjes uit. Leerkrachten organiseren voor en met elkaar gezellige bijeenkomsten om te werken aan de onderlinge verbondenheid. Leerkrachten krijgen de gelegenheid om inhoudelijk mee te denken over procedures, afspraken, formats, etc. Er zijn 3 leerteams opgezet die ieder voor zich werken aan schoolontwikkeling. Er is sprake van een goed geborgde cyclus van HGW en OGW, waarbij er ruimte wordt gegeven voor reflectie en onderling overleg.

bevindingen visitatieteam

We zien dat de school de leerkrachten ook ruimte geeft om hun eigen talenten te kunnen ontplooiën.

3. Samenwerking

Indicatoren op leerlingniveau

3.1	De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden.
3.2	De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

evaluatie school

3.1 Wij leren onze kinderen allerlei vaardigheden; denkvaardigheden, communicatieve vaardigheden en sociale vaardigheden. Het leren samenwerken valt binnen de sociale vaardigheden. Samenwerken moet je leren. Samenwerken kan alleen als je een aantal basisvaardigheden (elkaar aankijken, naar elkaar luisteren, loskomen van je eigen inzichten, etc.) hebt geleerd. Leren doe je niet alleen, leren doe je samen, met volwassenen, met andere kinderen.

Het gehele team is geschoold in het hanteren van coöperatieve werkvormen. Alle leerkrachten hebben de basisopleiding en de verdiepingscursus gevolgd (schooljaar 2013 – 2014). Door de basiscursus zijn wij verschillende structuren gaan inzetten om met name de motivatie van de kinderen te vergroten. Door de verdiepingscursus zijn wij de structuren gaan koppelen aan de lesdoelen en daardoor is het leerrendement vergroot. Door het toepassen van een coöperatieve werkvormen binnen het onderwijs bieden wij leerlingen verschillende vormen van samenwerken aan. Door het dagelijks inzetten van deze werkvormen binnen alle groepen (deze worden in het lesrooster ingepland) komen al deze samenwerkingsvormen het gehele jaar door aan de orde.

Bij de kleuters begint samenwerken door samen te werken en samen te spelen. De leerlingen bepalen zelf met wie ze spelen. De leerlingen bepalen voor een deel met wie ze samen willen werken. Ook hebben ze een maatje, waarmee de kinderen een huishoudelijke taak moeten uitvoeren. Ook in de kleutergroepen worden coöperatieve werkvormen door de leerkracht aangeboden. Tijdens het samenwerken in de kleutergroepen wordt er vaak gebruik gemaakt van een vast maatje (zie maatjesbord). In groep 3 t/m 8 worden allerlei coöperatieve werkvormen ingezet om een hoger leerrendement te genereren. Ook krijgen de kinderen de gelegenheid het samenwerken te oefenen tijdens het zelfstandig werken. Op de taakbrief staan opdrachten die zij met een ander of anderen mogen uitvoeren.

3.2 Samenwerken moet je leren. Om goed te kunnen samenwerken heeft een leerling bepaalde basisvaardigheden nodig. Deze basisvaardigheden (luisteren naar, elkaar laten uitspreken, elkaar aankijken, elkaar feedback geven, elkaar aanspreken op gedrag, elkaar complimenten geven, etc.) worden o.a. tijdens de Kanjertraining ingeïfend. Op onze school is recent Peer Mediation ingevoerd. Leerlingen uit de groepen 6 t/m 8 bemiddelen bij conflicten. Daarvoor hebben deze leerlingen een intensieve training gevolgd samen met de leerkrachten en een ouder. De kinderen van de leerlingenraad werken samen met het MT en de Dalton coördinator aan schoolontwikkeling. De leerlingenraad werkt ook samen met de kinderen uit de eigen groep. Zij bespreken de notulen met hun achterban en overleggen welk standpunt er zal moeten worden ingenomen.

bevindingen visitatieteam

We zien dat de kinderen met veel respect voor elkaar kunnen samenwerken. Dit is een kracht van de school.

Indicatoren op leraarniveau

3.3	De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
3.4	De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
3.5	De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
3.6	De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

evaluatie school

3.3 De Kanjertraining geeft handvatten voor leerlingen hoe zij met elkaar moeten omgaan. Wij vinden dat wij als leerkrachten ook op deze wijze met elkaar en met onze leerlingen moeten omgaan. Het gehele team volgt dit schooljaar de laatste van de 3 Kanjertrainingsdagen, daarmee is ons gehele team gecertificeerd. Daarna zijn wij voornemens om het certificaat Kanjerschool aan te vragen. In de enquête Scholen met Succes scoorde onze school zeer hoog op het punt 'respectvolle omgang met de leerlingen', bij kinderen en ouders.

3.4 Op Ichthus is de samenwerking tussen leerkrachten intensief. Dat geldt overigens voor alle Dalton kernwaarden, het is de oprechte overtuiging van onze leerkrachten dat deze visie op onderwijs werkt. Duoleerkrachten hebben overleg over de taakbrief. Leerkrachten hebben overleg met stagiaires over de taak. Daar waar kinderen een OPP hebben, is er overleg tussen beide leerkrachten en wordt de taak aangepast aan het werk van de andere groep. De taakbrief wordt regelmatig besproken tijdens een Dalton teamvergadering. Waar nodig wordt de taakbrief aangepast. Er is een doorgaande lijn afgesproken en vastgelegd over de taakbrieven. Leerkrachten werken samen in leerteams. Leerkrachten voeren klassenbezoeken bij elkaar uit, als er een leervraag is. Leerkrachten presenteren hun opbrengsten (Cito scores) en zoeken samen met collega's tijdens de OGW sessies naar antwoorden op vragen.

Leerkrachten ondersteunen elkaar bij problemen, lastige ouder gesprekken, onaangepast gedrag van kinderen. Een kind dat vastliep op cognitief gebied in groep 8, heeft een nieuwe uitdaging gekregen op sociaal emotioneel in groep 1/2. Leidend zijn de afspraken in het Dalton werkboek. Wij durven elkaar erop aan te spreken, wanneer deze afspraken niet worden nageleefd.

3.5 Het gehele team is geschoold in het toepassen van coöperatieve werkvormen, basiscursus en vervolgcursus. Ook tijdens de instructie of tijdens de verwerking worden verschillende manieren van samenwerken aangeboden. Coöperatieve werkvormen zijn geen doel op zich, maar een middel om te komen tot een hoger leerrendement.

3.6 Alleen wanneer kinderen, leerkrachten en ouders zich veilig voelen, kan er goed onderwijs gegeven worden. Veiligheid is op onze school niet iets vanzelfsprekends. Ook wij krijgen regelmatig te maken met incidenten. Het MT zoekt veel uit. Wat is toegestaan binnen de huidige wet- en regelgeving. Er is goed contact met de wijkagent die bij lastige dilemma's sparring partner is. PCBO hanteert een duidelijk protocol wat te doen bij incidenten, er is veel aandacht binnen onze Arbo dienst om leerkrachten op te vangen die een vervelende situatie hebben meegemaakt. Ook onze school heeft hiermee te maken gehad. Alleen als de leerkracht zich gesteund voelt door de collega's, het MT en het bestuur en zich dus echt veilig kan voelen, kan de leerkracht zorgen voor veiligheid in de groep. De uitgangspunten van de Kanjertraining en de Peer Mediation geven houvast aangaande hoe wij met elkaar willen omgaan op onze school en dat werkt.

bevindingen visitatieteam

Ook hier zien we een goed samenwerkend team.

Indicatoren op schoolniveau

3.7	De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.
3.8	De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
3.9	De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

evaluatie school

3.7 Wij zijn samen Ichthus. Op Ichthus is er sprake van een leefgemeenschap van kinderen, ouders en leerkrachten. Wij zoeken de onderlinge dialoog en ondersteunen elkaar waar nodig. Wij creëren een veilige leer- en werkomgeving waar iedereen zich op zijn gemak voelt. Iedereen is welkom. Iedere mening is waardevol. Wij kiezen er heel bewust voor om transparant te zijn over wat wij te bieden hebben. En geven daar ook onze grenzen in aan. Dit jaar zijn wij gestart met een drietal leerteams die ieder autonoom zorgen voor een deel van onze schoolontwikkeling. Zij krijgen vanuit het MT ook het mandaat om zelfstandig beslissingen te nemen.

3.8 Tijdens het zelfstandig werken krijgen kinderen de kans om zelf te leren. Ook onze leerkrachten leren iedere dag van wat onze leerlingen ons teruggeven. Leren duurt een leven lang. Wij leren ook van onze ouders. Ichthus voert een actief beleid op het gebied van ouderparticipatie. Ichthus organiseert ouder info. ochtenden, waarbij een deskundige wordt gevraagd uitleg te geven aan ouders op het gebied van gezonde voeding, media wijsheid, taalontwikkeling, etc.

3.9 Wij zijn volop op zoek naar mogelijkheden om onze leerlingen actief bij ontwikkelingen op onze school te betrekken. Wij hebben een leerlingenraad en werken met Peer Mediation. Wij zien onze school als kweekvijver voor onze huidige maatschappij. Fouten maken mag. Wij zijn er voor elkaar om elkaar te helpen. Wij geven onze kinderen veel gelegenheid om samen te werken en samen te spelen. Zo hebben wij twee jaar geleden onze hele schoolomgeving opengesteld om te kunnen spelen. Kinderen van alle leeftijden kunnen elkaar ontmoeten en met elkaar spelen. De Kanjertraining geeft richtlijnen hoe kinderen en volwassenen met elkaar moeten omgaan. Wij zien ouders als onze partners. Ouders zijn betrokken bij onze school door deelname aan de OR/MR, er is een hele betrokken oudergebiedsgroep, een tweetal ouders is iedere week op school te vinden om allerlei hand en spandiensten te verrichten, een ouder van wie de kinderen al jaren van school zijn geeft RT (NT2), iedere groep heeft klassenouders, er is een ouderpanel, ouders helpen veel en vaak op school (vervoer, creamiddagen, etc.).

bevindingen visitatieteam

Op schoolniveau zien we terug wat boven is beschreven

4. Reflectie

Indicatoren op leerlingniveau

4.1	De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
4.2	De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
4.3	De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
4.4	De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

evaluatie school

- 4.1 Aan het begin van de week mogen de leerlingen van groep 3 t/m 8 plannen op hun taakbrief. De kleuters plannen op het taakbord. De opdrachten staan vast, maar de leerling bepaalt wanneer hij of zij met de opdracht aan de slag gaat.
- 4.2 Aan het einde van de dag evalueert de leerling het door hem of haar gemaakte en/of geplande werk. De leerling kleurt het werk af als het gemaakt is. Op basis van het gemaakte werk, past de leerling zijn of haar planning aan. Plan is om per dag te gaan herzien, zodat een leerling iedere dag een wijziging in de planning kan aanbrengen.
- 4.3 De bovenbouwleerling bepaalt een leerdoel voor de hele week en kijkt aan het einde van de week of het leerdoel is behaald. De leerlingen van de midden/bovenbouw krijgen n.a.v. de resultaten een andere of een aanvullende opdracht/instructie of er wordt een andere afspraak gemaakt. In de onderbouw wordt gelet of een taak voldoende is afgehandeld. Anders krijgt de leerling meer tijd om het werk alsnog af te maken
- 4.4 De leerling reflecteert één keer of meerdere keren per week met de medeleerlingen het gedrag/werk. O.a. door het gebruik van de reflectiebal.

bevindingen visitatieteam

De weektaken moeten simpeler en doeltreffender worden opgezet. Nu zien we een weektaak die onoverzichtelijk is en bijna geen ruimte biedt om vooruit te plannen. Er moet kritisch gekeken worden naar de taaktijd, er moet veel tijd vrijgemaakt worden voor de taaktijd. We zien ook dat de leerdoelen door kinderen ingevuld niet echte leerdoelen zijn maar zijn meer gericht op plichtmatigheid. Ze reflecteren wel maar er zal meer verdieping in moeten komen. Wat willen de kinderen echt leren.

Indicatoren op leraarniveau

4.5	De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
4.6	De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
4.7	De leraar laat leerlingen feedback geven op het eigen functioneren.
4.8	De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

evaluatie school

- 4.5 De leerkracht reflecteert voor de les (volgens het activerende directe instructiemodel start de leerkracht iedere instructie met de vraag wat de leerling tijdens de vorige uitleg heeft geleerd). De leerkracht reflecteert tijdens de les op product en proces door het stellen van vragen. De leerkracht reflecteert aan het einde van de les op product en proces door het stellen van vragen. Aan het eind van een lesdag of een lessencyclus reflecteert de leerkracht op product en proces door het stellen van vragen. De leerkracht kan hierbij gebruik maken van de vragen van het reflectiekoffertje of de vragen op de reflectiebal. De leerkrachten van de kleuters maken gebruik van de laatste vraag van de 'beertjes van Meichenbaum'.
- 4.6 De reflecteert op de samenwerking door het stellen van vragen over het proces van de samenwerking. Samenwerken dient te worden aangeleerd. Op Ichthus wordt leerlingen 'geleerd' samen te werken tijdens de Kanjertraining en tijdens het aanleren van coöperatieve structuren. Tijdens het uitvoeren van coöperatieve structuren en tijdens de lessen zijn er mogelijkheden om samen te werken, op eigen initiatief of gestuurd door de leerkracht. De leerkracht observeert de samenwerking en gaat met een leerling of met leerlingen in gesprek over het proces van samenwerken. Zie reflectiemethoden.
- 4.7 De leraar prikkelt de leerling door middel van het stellen van vragen om feedback te geven op het eigen functioneren. Dat kan mondeling (voor, tijdens na de lesactiviteit), dat kan schriftelijk (op de taakbrief, in het portfolio).
- 4.8 Op Ichthus wordt een gezond kritische houding ten aanzien van het eigen handelen bij leerkrachten gestimuleerd. Leerkrachten vragen elkaar feedback en ontvangen gevraagd en ongevraagd feedback. Het geven van complimenten gaat een ieder het beste af. Evaluatie en reflectie zit ook sterk verweven in de wijze waarop zij handelingsgericht werken. Er is sprake van een duidelijke cyclus (vastgelegd in de jaarplanning) van het verzamelen van data, het analyseren van de gegevens, het plannen van de vervolgstappen, waarbij het handelen van de leerkracht centraal staat. Wij vinden op Ichthus: 'het is de leerkracht die ertoe doet'.

Als wij Ichthus zien als een systeem van tandwielen is het tandwiel van de leerkracht het meest bepalend. Als de leerkracht in beweging komt, komt schoolontwikkeling in beweging. Leerkrachten leggen ook rekenschap af van hun handelen tijdens teampresentaties (n.a.v. opbrengsten), tijdens gesprekken met de IB'ers, tijdens functioneringsgesprekken. Deze gesprekken zijn geen gesprekken om leerkrachten af te rekenen op hun handelen, de leerkracht legt rekenschap af, de gesprekspartner denkt mee.

Leerkrachten werken op Ichthus in leerteams, waarbij evaluatie, reflectie en feedback nodig zijn om samen het beste beleid voor Ichthus uit te werken. Leerkrachten komen bij elkaar in de klas, ondernemen acties om elkaar verder te helpen, te stimuleren of te inspireren. Er bestaat een mogelijkheid voor leerkrachten, IB'ers of MT leden om op andere scholen te gaan kijken. Daar maken wij graag gebruik van. Studiedagen of teamtrainingen worden voor een deel door het eigen personeel inhoud gegeven op basis van kennis en kunde. Ook ouders en leerlingen wordt gevraagd om feedback te geven. Vorig schooljaar hebben wij een uitgebreide enquête uitgezet over onze Dalton ontwikkeling (onder leerlingen, ouders en teamleden). De uitkomsten zijn grafisch verwerkt in een poster. Dit schooljaar is de enquête van Scholen met Succes uitgezet onder leerlingen, ouders en teamleden. Uniek voor onze school zijn de 'Kom in de klas' weken. Ouders worden uitgenodigd om samen met hun kind een les te volgen op school. N.a.v. deze les krijgen wij veel feedback van ouders, vaak positief, maar men is ook wel eens kritisch n.a.v. zaken die in de groep zijn gezien. Wij zijn heel open en eerlijk, iedere leerkracht doet mee, en in 3 weken tijd ontvangen wij bijna alle ouders in de klas en dat zijn er heel wat.

bevindingen visitatieteam

De taken die we zien zijn wel opgezet vanuit een differentiatie, maar zijn nog lang niet passend gemaakt voor de leerlingen. Hier zou je een apart onderdeel van kunnen maken op dag/weektaak.

Indicatoren op schoolniveau

4.9	De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
4.10	De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerling niveau.

evaluatie school

4.9 Wij werken op Ichthus met leerteams. Dit jaar draaien er leerteams op het gebied van taal, zaakvakken en Dalton. Het taalteam is bezig met een leergang woordenschat onderwijs, het leerteam zaakvakken is bezig met een ervaringsgerichte aanpak van ons zaakvakken onderwijs (dit jaar voeren wij 2 thema blokken op een dergelijke wijze uit). Het leerteam Dalton houdt zich dit schooljaar bezig met allerlei initiatieven op het gebied van Dalton. Leerkrachten (en ook de peuterleidsters) krijgen de mogelijkheid om bij elkaar in de klas te komen kijken. Kinderen en ouders worden gevraagd om mee te denken. Wij hebben een leerlingenpanel, wij hebben een ouderpanel. Wij hebben klassenouders waar wij intensief mee samenwerken. Onze leerkrachten leren dus niet alleen van elkaar, maar ook van anderen.

4.10 Wij zijn op dit moment bezig om een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau te ontwikkelen. Tot en met groep 4 hanteren wij de 'beertjes van Meichenbaum'. Van groep 5 tot en met 8 wordt gewerkt met de reflectieballen en met de reflectiekoffertjes. In het Dalton werkboek is de leerlijn reflectie opgenomen.

bevindingen visitatieteam

We zien op deze school wel dat men van elkaar leert d.m.v. de leerteams.

5. Effectiviteit/ doelmatigheid

Indicatoren op leerlingniveau

5.1	De leerling behaalt zijn leerdoelen die passen bij zijn persoonlijke ontwikkeling.
5.2	De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
5.3	De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

evaluatie school

5.1 Onze kinderen krijgen gedifferentieerd onderwijs aangeboden, afgestemd op hun individuele onderwijsbehoeftes. Wij werken met OPP's, wij experimenteren met het versnellen van de leerstof (het naar voren halen van leerdoelen). Wij streven ernaar dit de aankomende jaren dit verder te verfijnen. Door o.a. het werken met Snappet tablets, kunnen wij in de groepen 7 en 8 veel meer uitgaan van de individuele leerdoelen van onze kinderen. Een aanvraag voor gelden (voor alle 3 de PCBO scholen in onze wijk – samenwerking!) ligt nu bij PCBO.

In groep 1 t/m 4 werken wij volgens het SLOA principe. Alle ontwikkelingsmaterialen in de kasten bij de kleuters en alle opdrachten in de keuzekast van groep 3 en 4 wordt in 3 niveaus aangeboden. In alle groepen wordt er tijdens de instructie in verschillende niveaus lesgegeven.

Kinderen kunnen op de taakbrief een eigen leerdoel formuleren. Wij willen hier nog meer lijn in brengen en dit uitbreiden naar leerdoelen voor een langere termijn, vastgelegd in het portfolio. Dit jaar worden er vanaf eind groep 7 leerling – ouder – leerkracht gesprekken gevoerd over de voortgang van het kind. Wij streven ernaar om dit de aankomende jaren uit te breiden naar de groepen 6 en 5.

5.2 Wij zien erop toe dat onze kinderen de leertijd zo effectief mogelijk gebruiken. De kinderen weten wat ze moeten doen door het planbord, het keuzebord, de taakbrief, de dagritmekaarten. Onze kinderen zijn altijd aan het werk, er is na de taak altijd meer taakwerk of keuzewerk. Wij zien er streng op toe dat onze kinderen op tijd op school zijn. Dat is soms een strijd met ouders, maar wij schrikken er niet voor terug om melding te doen van ongeoorloofd verzuim of te laat komen bij onze leerplichtambtenaar. Onze kinderen mogen in alle groepen 10 minuten eerder naar binnen. Tijdens deze inloop gaan onze kinderen meteen aan de slag met werk. Daar hoort ook het sociale aspect bij, even gedag zeggen, maar daarna gaat de leerling aan het werk. De leerkracht gebruikt dit moment voor pre-instructie.

Niet ieder kind laat dezelfde mate van zelfsturend gedrag zien. Sommige kinderen zijn sterk afhankelijk van de sturing van de leerkracht. En dan sturen wij ook, niet met als doel het leerdoel van de leerling altijd maar te bepalen of zijn of haar leertijd te structureren. Ons doel blijft altijd de leerling op een doeltreffende wijze te ondersteunen, zodat zij of hij het uiteindelijk weer zelf kan doen. Kinderen zijn gewend om samen te werken, elkaar te helpen bij een probleem. Ze zijn gewend op de juiste wijze te handelen als de leerkracht niet beschikbaar is. Daardoor zit een kind niet onnodig op hulp van de leerkracht te wachten.

Door zelf te corrigeren zit er weinig tijd tussen het maken van de taak en feedback over hoe de taak gemaakt is. Leerkrachten op Ichthus houden zelf ook de vinger aan de pols.

Door de inzet van tablets hopen wij de doelmatigheid van ons onderwijs een impuls te kunnen geven.

- 5.3 De taakbrief is de spil van ons onderwijs, het spoorboekje dat de leerling door de week leidt. Bij de kleuters is dat het planbord en het kiesbord en de takenkaart. Bij groep 3 is dit het kiesbord en de taakbrief. Vanaf groep 4 is dit de taakbrief. Deze hulpmiddelen zorgen voor keuzevrijheid. Waar structuur of begeleiding nodig is (vrijheid in gebondenheid) wordt deze geboden. Daarom vinden wij op onze school Dalton onderwijs geschikt voor ieder kind.

bevindingen visitatieteam

Wat is de toegevoegde waarde van het keuzewerk wat we nu op de school zien. Ga voor meer diepgang en focus je op de functie van het keuzewerk en stuur het bij. Schakel hierbij kinderen in.

Indicatoren op leraarniveau

5.4	De leraar behaalt zijn leerdoelen.	
5.5	De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.	
5.6	De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.	
5.7	De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.	
5.8	De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.	
5.9	De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het (werk)tempo van de individuele leerling.	
5.10	De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.	

evaluatie school

5.4 De leerkracht behaalt de lesdoelen. Het is onze wens om steeds meer de kinderen de leerdoelen te laten bepalen. Door goed in te spelen op de onderwijsbehoeftes van de kinderen, wordt er vertraagd en versneld. Het laatste inspectierapport is van 4 jaar geleden. Eerlijkheid gebiedt, dat wij er destijds niet goed voorstonden. Wij hebben met de hakken over de sloot het basisarrangement binnen weten te halen. Sindsdien zijn wij hard aan het werk gegaan. Ons onderwijs kon maar één kant op, en dat was de 'goede kant'. Er is een wisseling van directie geweest, er zijn nieuwe leerkrachten aangenomen en er zijn ook werknemers weggegaan (gestopt met het onderwijs). Ichthus heeft een team van hardwerkende, goed opgeleide, bevlogen mensen die er alles aan doen om een goed resultaat neer te zetten. Toetsscores geven aan dat wij onze leerdoelen behalen. Daarnaast werken wij op Ichthus aan heel veel doelen die niet door toetsen afgevinkt kunnen worden.

5.5 Leerkrachten gebruiken de lestijd effectief. Er 'lekt' weinig leertijd weg. Er wordt veel tijd besteed aan de traditionele basisvakken, maar voor ons op Ichthus is ieder vak een basisvak. Er wordt ook tijd besteedt aan sociaal emotionele vorming, kunst en cultuur, bewegingonderwijs. Om ook voor deze vakken genoeg tijd over te houden, hebben wij instructies geclusterd.

Een goed voorbeeld hiervan is de creamiddag. Er wordt tussendoor niet meer geknutseld op school. Nu hebben wij de creamiddagen, in een viertal blokken van 4 weken wordt er geknutseld. De kinderen kunnen dan kiezen uit een scala aan creatieve activiteiten. Daardoor kunnen wij tijdens deze creamiddagen de diepgang te zoeken. Er wordt intensiever geknutseld. Door de inloop is extra leertijd ontstaan. Ook is er een mogelijkheid om na schooltijd werk af te maken.

Met ingang van schooljaar 2015 – 2016 gaat Ichthus werken volgens een continuooster. Alle kinderen blijven dan over op onze school.

De leerkracht hanteert een duidelijk dagrooster. Van te voren worden de instructie momenten en de kinderen die hieraan deel moeten nemen ingepland. De dagritme kaarten worden gebruikt om aan de kinderen te laten zien hoe de dag zal gaan verlopen.

- 5.6 Er is sprake van afleiding tijdens de lessen, maar de 'afleidingen' staan wel in het teken van leren. Het gehele team heeft de verdiepingscursus coöperatief werken gevolgd. Het zaakvak onderwijs wordt vernieuwd. Er zijn plannen om het de inzet van ICT in het onderwijs op Ichthus aan te jagen (pilot Snappet met 2 collega scholen in de wijk). Wij werken met een inloop.
- 5.7 In alle groepen wordt instructie op maat aangeboden, afgestemd op de individuele leerbehoeftes van de kinderen. Toetsgegevens worden door de leerkrachten geanalyseerd, doorgesproken met IB en MT en voorgelegd en doorgesproken met de andere teamleden. Deze analyse vormt de basis van het groepsplan. Alle afspraken aangaande de groepsplannen bevinden zich in de map handelingsgericht werken. Wij hebben een eigen plusgroep met activiteiten voor kinderen vanaf groep 2 (wiskunde, techniek, filosofie, Spaans).
- 5.8 Vanuit de Kanjertraining wordt leerkrachten geleerd te werken aan een goed sociaal klimaat. Onze leerkrachten hebben vertrouwen in het kunnen van onze leerlingen en spreken hoge verwachtingen uit. Die uitdaging om het beste uit onze leerlingen te halen resulteert vaak in individuele of groepsafspraken die kunnen afwijken van wat er normaal gesproken gangbaar is. Op dit moment helpt een jongen uit groep 8, die moeite heeft met het niveau in groep 8, in de bouwhoek de kleuters bij de leerlijn bouwen. Samen met alle leerkrachten is er naar een oplossing gezocht. Wij hebben samen met hem nagedacht wat hij wil leren en zijn onderwijs hierop afgestemd. Hij neemt aan de instructies deel die voor hem van belang zijn, verder liggen zijn uitdagingen op het sociale vlak en op het vlak van handelend bezig zijn. Hij begeleidt nu dagelijks de kleuters in de bouwhoek. Hij is het hoofd van de bouwhoek en neemt met de kleuters de leerlijn constructie door. Hij is een voorbeeld voor de jongere kinderen en daar is hij supertrots op. Hij is niet de hele dag actief in de bouwhoek, ook bij hem proberen wij eruit te halen wat erin zit, maar wij stimuleren hem ook zijn eigen kwaliteiten en talenten in te zetten en uit te bouwen.
- 5.9 Wij proberen van groep 1 tot en met 8 onze leerlingen activerende opdrachten te geven die betekenisvol zijn voor het functioneren van de leerling in de wereld buiten onze school. Bij de kleuters wordt ervaringsgericht gewerkt. Deze aanpak willen wij de aankomende jaren uitbreiden naar de groepen 3 t/m 8. In deze groepen zijn wij dit jaar hiermee gaan experimenteren. Ichthus neemt het goede van andere schoolconcepten over en maakt daar, passend binnen ons Dalton concept, een uniek systeem van. Een voorbeeld, in het kader van het thema vervoer en energie, is groep 3 op stap geweest naar de fietsenmaker, is groep 4 een schooldag begonnen in pyjama met ontbijt, is groep 5 op bezoek geweest naar de stoomtrein, etc..

Maar ook bij alle andere vakken en in alle andere situaties speelt het motiveren van onze leerlingen een belangrijke rol. Zonder motiveren, geen leren.

5.10 Wij hebben een jaarcyclus handelingsgericht en opbrengstgericht werken. Het verzamelen van data, de analyse van deze data, het uitzetten van acties en hierover verantwoording afleggen aan MT en IB is duidelijk weggezet in ons jaarprogramma. Daarnaast legt de leerkracht verantwoording af aan teamleden en kan hun kennis en expertise inschakelen om dilemma's in de groep op te lossen. Aan het einde van het jaar spreken de leerkrachten de kinderen met elkaar door. Wij werken met Parnassys, de leerkrachten maken veel en vaak gebruik van de notitie mogelijkheid. Dalton is altijd leidend. Als blijkt dat de leerkracht zich sturend moet opstellen om ervoor te zorgen dat een leerling zijn of haar leerdoelen haalt, dan wordt wel altijd kritisch gekeken hoe deze handelwijze zich verhoudt tot het Dalton concept. Maar als het aansturen past bij de onderwijsbehoefte van de leerling, dan zal de leerkracht de leerling gaan aansturen, met de bedoeling de leerling te helpen het weer zelf te gaan doen. Daarom werkt Dalton voor iedere leerling op Ichthus.

bevindingen visitatieteam

We zien een mooie doorgaande lijn in de leerdoelen. Persoonlijke doelen zal moeten worden aangescherpt.

Indicatoren op schoolniveau

5.11	Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
5.12	De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
5.13	De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

5.11 Wij vinden dat op zich op orde, gezien het feit dat bijvoorbeeld ons gebouw totaal niet Dalton is. Wij proberen de alle mogelijkheden optimaal te benutten, maar er is altijd ruimte voor verbetering. Dalton werkt op Ichthus omdat wij kijken naar wat iedere leerling nodig heeft. Veel ouders/verzorgers kiezen niet voor Ichthus omdat het een Dalton school is. Veel ouders/verzorgers kiezen onze school omdat de school dichtbij is en sommige ouders kiezen onze school omdat het een christelijke basisschool is. Ouders/verzorgers moeten ons concept echt leren kennen. Hoe meer wij ons profileren, hoe meer ouders geïnteresseerd zijn in ons concept. De zittende ouders/verzorgers hebben aan ons concept moeten wennen de afgelopen 7 jaar.

Wij zijn een school en op onze school werken onze leerkrachten aan het product onderwijs. Ouders en verzorgers mogen van ons verwachten dat wij onze core business naar behoren uitvoeren en dat is ook zo. Natuurlijk zijn er aandachtspunten en groepen of individuen die onze zorg behoeven (en dan denken wij niet alleen aan extra zorg naar onderen toe, maar ook naar boven toe). Wij zijn tevreden over wat wij op onze school presteren. Er komen in verhouding veel zorgleerlingen naar onze school. Gelukkig is er sprake van een mooie mix, wij geven al onze kinderen iets waardevols mee, namelijk dat je de ander op onze school kunt leren kennen en waarderen. Ondanks alle verschillen kun je de ander respecteren, met hem of haar samenspelen en samenwerken. Wij realiseren ons op Ichthus dat wij soms echt het verschil maken voor sommige van onze kinderen. Het thuismilieu staat soms haaks op de Dalton kernwaarden. Maar met de Dalton vaardigheden kom je wel verder in de hedendaagse maatschappij en daarom past dit concept zo goed bij onze school. Op Ichthus leren onze leerlingen een aantal essentiële vaardigheden die zij niet als vanzelfsprekend van huis meekrijgen. Wij zijn dan ook van mening dat je, net als alle cognitieve vaardigheden, Dalton vaardigheden kunt leren.

5.12 In ons Dalton werkboek zijn de Dalton competenties voor kinderen per leeftijdscategorie weergegeven. Leerkrachten worden geobserveerd en beoordeeld op hun Dalton competenties. De Dalton coördinator legt klassenconsultaties af.

5.13 Passende zorg is ons handelsmerk, zowel naar boven als naar beneden. Wij moeten wel, gezien onze gemêleerde schoolpopulatie, aanpassingen doen. Onze leerdoelen hebben niet alleen betrekking op de schoolvakken, maar ook op de vaardigheden die onze leerlingen nodig hebben om in onze huidige maatschappij succesvol te kunnen zijn. Dan denken wij aan de Kanjervaardigheden en de Dalton vaardigheden.

bevindingen visitatieteam

Het team heeft zicht op de problemen van de leerlingpopulatie.

6. Borging

Indicatoren op schoolniveau

6.1	De school werkt planmatig aan de Daltonontwikkeling en beschrijft dit in een Daltonbeleidsplan.
6.2	De school geeft aan hoe de Daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. door een Daltoncoördinator.
6.3	De school draagt haar Daltonidentiteit uit. (schoolgids, website, folders etc).
6.4	De school heeft Daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
6.5	De school benut de Daltonmogelijkheden van het gebouw.
6.6	De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de Daltonontwikkeling en de kwaliteit van het Daltononderwijs.
6.7	De school is actief betrokken bij Daltonregioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
6.8	De leerlingen worden betrokken bij de Daltonontwikkeling van de school.
6.9	De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de Daltonontwikkeling van de school.
6.10	Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar Daltonontwikkeling.

evaluatie school

6.1 Onze school werkt planmatig aan de Dalton ontwikkeling. Alle afspraken aangaande onze Dalton ontwikkeling zijn vastgelegd in ons Dalton werkboek. Deze afspraken worden regelmatig geëvalueerd tijdens de Dalton vergaderingen (4 verplicht voor het hele team, 4 verplicht voor dat deel van het team dat op die dag werkt). Waar nodig worden afspraken aangepast. Er wordt gecheckt of afspraken worden nageleefd tijdens klassenconsultaties uitgevoerd door onze Dalton coördinator. Ook geven leerkrachten elkaar feedback op het naleven van de afspraken. Het gehele team is geschoold. Leerkrachten die later op school zijn gekomen en voor vast bij ons komen werken volgen de scholing z.s.m. individueel bij Saxion. Wij hebben een geschoolde Dalton coördinator en een geschoolde Dalton directeur. Dalton vormt een apart deel van ons jaarplan. Voor Dalton worden ieder schooljaar een aantal aspecten opgepakt, maar Dalton komt ook terug bij bijvoorbeeld het onderwerp 'schoolontwikkeling', 'PR', etc. In de groepsmap zit een verkorte handleiding Dalton voor een invalleerkracht.

- 6.2 Dalton ontwikkeling wordt aangestuurd door de Dalton coördinator, het MT, en eigenlijk door ons allemaal. Binnen het leerteam Dalton worden door leerkrachten Dalton ontwikkelingen bedacht, voorbereid en in proeftuintjes uitgevoerd. Zij hebben het mandaat om Dalton ontwikkelingen uit te rollen over de hele school.
- 6.3 Ichthus draagt haar Dalton identiteit uit in de schoolgids, de website. Een nieuwe folder is in de maak. Er is een fotosessie uitgevoerd voor posters die op het leerplein komen te hangen, zodat nieuwe ouders in één beeld kunnen zien hoe de Dalton kernwaarden op onze school in de dagelijkse praktijk zichtbaar zijn. De directeur begint ieder kennismakingsgesprek met het aangeven van onze identiteit en een uitgebreide uitleg over ons Dalton concept. Ichthus heeft een Facebook pagina. Er wordt op dit moment een nieuw schoollied speciaal voor Ichthus gecomponeerd. De tekst heeft o.a. betrekking op onze Dalton identiteit. In onze maandelijkse Maandinfo. staat altijd een item over onze Dalton ontwikkeling. Wij hebben een eigen schoolkrant, er zijn themanummers uitgebracht met één van de Dalton kernwaarden als onderwerp.
- 6.4 Op dit moment niet van toepassing, want alle vaste werknemers zijn geschoold. Invallers die langer dan 4 weken aan onze school verbonden zijn, moeten het Dalton werkboek doorlezen en krijgen een document met wetenswaardigheden (geschiedenis) van Dalton.
- 6.5 Het gebouw van Ichthus is niet zo Dalton vriendelijk. Toch maken wij er het beste van en overall waar mogelijk benutten wij de mogelijkheden van het gebouw en de omgeving zo goed mogelijk. Ichthus heeft een binnen leerplein en een buiten leerplein. Wij beschikken over veel ruimte buiten, en wij vinden dat onze kinderen zelf hun speelplek mogen kiezen, dus de kinderen vanaf groep 3 spelen door elkaar en kiezen zelf hun sport of spelactiviteit. De leerkrachten lopen allemaal pleinwacht en werken samen met de Mediators om de goede sfeer te bewaken.
- 6.6 Wij hebben onlangs de enquête Scholen aan Zet uitgevoerd ter voorbereiding op het meerjarenbeleidsplan. Vorig jaar hebben 2 Dalton studenten van Saxion leerlingen, ouders en leerkrachten geënquêteerd. De uitkomsten waren destijds richtinggevend voor een aantal nieuwe Daltonontwikkelingen (maatjesbord, Peer Mediation, leerlingenraad). Wij hebben de enquête voor ouders onder al onze ouders uitgezet.
- 6.7 Onze Dalton coördinator en onze directeur nemen altijd deel aan de DON dagen. Verder onderhouden zij contacten met andere Dalton scholen. De directeur heeft deelgenomen aan de opleiding tot Dalton directeur en neemt deel aan de terugkomdagen.
- 6.8 Ichthus heeft een leerlingenraad. De leerlingen die zijn gekozen overleggen regelmatig met hun achterban, d.w.z. de leerlingen van hun eigen groepen. Zij worden bij verschillende activiteiten betrokken. De leerlingenraad heeft de beschikking over een klein budget 250 euro dat naar eigen inzicht mag worden besteed.
- 6.9 De ouders van de MR zijn de afgelopen jaren betrokken geweest bij diverse keuzes aangaande het Dalton schoolbeleid. Nieuwe ouders worden geïnformeerd via onze schoolgids en tijdens het kennismakingsgesprek. Via onze Maandinfo. krijgen ouders het laatste nieuws aangaande onze Dalton ontwikkeling te horen. Er is een ouderpanel opgezet. In het verleden zijn de ouder van het ouderpanel intensief betrokken geweest bij het tot stand komen van het portfolio. Iedere klas heeft een klassenouder. Ook deze groep komt regelmatig bij elkaar om over actuele thema's te praten. De OR is zijdelings betrokken, de OR van Ichthus is een raad van ouders die verantwoordelijk zijn voor allerlei activiteiten die niet direct met het primaire proces te maken hebben. Het gaat hierbij om festiviteiten, Kerst, Pasen, kleedjesmarkt, etc.
- 6.10 De Raad van Bestuur van PCBO staat achter de Dalton ontwikkeling op Ichthus en de Willem van Oranje school (ook Dalton school in ontwikkeling). Zij ondersteunen het beleid door te faciliteren, maar blijven daarbij ook reëel en dat vinden wij positief. Wij zijn samen PCBO. Wij willen op geen enkele wijze bevoordeeld worden ten koste van onze collega scholen. Maar waar er mogelijkheden zijn, worden die door ons bestuur mogelijk gemaakt.

bevindingen visitatieteam

De school werkt planmatig aan de Daltonontwikkeling en heeft een goed uitgebreid Daltonbeleidsplan ontwikkeld. Ouders zijn ook zeer tevreden over deze ontwikkeling maar willen ook graag meegenomen worden in dit proces. Houdt jullie presentaties binnenskamers maar etaleer het ook naar buiten toe.

Overige opmerkingen school

(nog niet in zelfevaluatie opgenomen, maar wel relevant)

Nascholing (Dalton gerelateerd) tot nu toe:	
2013 – 2015	IJsselgroep, Coöperatief Werken, verdiepingscursus
2013 – 2014	Saxion, Opleiding Dalton leidinggevende, (mw. E. Melody)
2014	IJsselgroep, Coöperatief Vergaderen, (mw. E. Melody)
2013 – 2014	Saxion, Opleiding Dalton coördinator, (mw. M. Bussink)
2012 – 2013	Saxion, Opleiding Dalton opleiding leerkrachten
2011 – 2013	Kanjertraining, Licentie A en B leerkrachten
2009 – 2011	IJsselgroep, Coöperatief Werken, basiscursus
2006 – 2007	IJsselgroep, Zelfstandig werken training leerkrachten
Toekomstige nascholing	Kanjertraining, Licentie C leerkrachten Invoering Engels in de basisschool, Early Bird 7 Habits Stephen Covey voor leerkrachten

Uit de gesprekken met leerlingen

Kennis maken

Leerlingenraad komt 1x per 2 maanden bij elkaar

Gesprekspunten zijn o.a. koningsspelen, speeltoestellen, wat wil je veranderen aan de school

Map: verslag van de vergadering en agenda

Wensen: voetballen, spelletjes, veiligheid op het plein etc

Dalton: Leerlingen kunnen goed uitleggen wat Dalton is en wat het betekent voor hen. Kinderen vinden het een prettige manier van werken. Taakbrieven vinden de lln. fijn

Kinderen zijn over het algemeen positief over de school

Uit de gesprekken met leraren en ondersteunend personeel

We hebben veel met de leerkrachten gesproken tijdens de klassenbezoeken in prettige sfeer.

Uit de gesprekken met de schoolleiding

We hebben gehad over:

- Ambitie niveau van de school
- Dalton geschiktheid voor ieder kind

Uit de gesprekken met ouders

Dalton biedt veel doordat je in verschillende niveaus kunt aanbieden
Leerlingen leren verantwoordelijkheid aan te nemen
Ontwikkeling taakbrief
Leerlingen zijn daar bewust mee bezig
Leerlingen nemen de vaardigheden mee naar huis
Leerlingen leren reflecteren
Taakbrief is leesbaar als je weet wat het betekent
Rapporten Dalton is een aanvulling
Kanter training is sterk en herkenbaar voor ouders
Info avond staat Dalton centraal
Eindoelen zijn bekend aan het eind van het schooljaar
Enthousiasme team kan nog sterker naar buiten gebracht worden door communicatie

Uit de gesprekken met het bestuur

naam bestuurslid: dhr. Schotman

Er is de afgelopen jaren veel gebeurd op deze school. Wel zorg dragen dat het enthousiasme niet je valkuil word. De attitude van de kinderen is erg goed qua zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, enz. Hoe kun je deze school verder profileren? Qua hoogbegaafdheid, meerbegaafdheid? Binnen het bestuur zijn er plusklassen op verschillende scholen. Er valt nog meer uit te halen hier op school, op de taakbrief bijvoorbeeld. De heer Schotman beaamt dit, er valt voor kinderen aan de bovenkant meer winst te behalen. In Apeldoorn zijn de besturen met elkaar in gesprek om gezamenlijk tot een overeenkomst te komen waarin ze scholen naast elkaar willen laten bestaan en niet te laten beconcurreren. Als er vacatures zijn op school, stuurt het bestuur er dan ook op dat er mensen komen die dalton gericht zijn? In de vrijwillige mobiliteit gebeurt dit wel. Bij kortdurige vervanging lukt dit niet. Vorige week is de heer Schotman met een kijkwijzer door de school heen gelopen. Hij heeft overal vinkjes kunnen zetten. Wat hij gemist had, waren de reflectieballen. Na vragen hebben zowel leerlingen als leerkracht dit aan hem uit gelegd. We geven de school een boodschap mee voor de aankomende jaren, richting de hoogbegaafdheid, de taakbrief, passende taak, eigenaarschap van leerlingen.

beoordeling

nr	kernwaarden	ontwikkeling	
		O	V
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie *		
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen		X
2	Zelfstandigheid		X
3	Samenwerking		X
4	Reflectie		X
5	Effectiviteit- doelmatigheid		X
6	Borging		X

* niet van toepassing bij licentieverlening

Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
X	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Geen licentie verlenen	Na versnelde visitatie licentieverlening twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Licentie voor vijf jaar verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Over twee jaar versnelde visitatie (bij de vijfjaarlijkse visitatie)	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie

Aanbevelingen die met een plan van aanpak opgenomen worden in de schoolreactie

Aanbeveling	Omschrijving
Nr. 1	De taken die we zien zijn wel opgezet vanuit een differentiatie, maar zijn nog lang niet passend gemaakt voor de leerlingen. Hier zou je een apart onderdeel (eigen werk) van kunnen maken op dag/weektaak. Bij passende taak hoort ook een stuk eigenaarsontwikkeling waarbij inzicht in kennen en kunnen voorwaarden zijn maar waar kinderen ook een terugkoppeling kunt geven om samen met de leerkracht conclusies te leren trekken. Verder hou het zo simpel mogelijk zodat de taak echt overzichtelijk wordt.
Nr. 2.	De leerdoelen van de kinderen op de dag/weektaken moeten passend worden gemaakt naar de leerbehoefte van het kind.
Nr.3	Evalueer het keuzewerk op jullie school. Het moet geen werk zijn/worden waarbij de kinderen hun gang maar gaan zonder dat er gelet wordt door de leerkracht op het uiteindelijke resultaat.
Nr.4	Maak de dag/weektaak overzichtelijker voor kinderen d.m.v. de verandering van de layout van de weektaak

slotopmerkingen

We hebben een hele leuke dag op deze school gehad. Wat opvalt is een hard werkend team, dat ook functioneert als een team. Dit heeft ook zijn doorwerking op de kinderen. Wat ook opvalt is dat het pedagogisch klimaat van de school zeer goed ontwikkeld is. Iedereen heeft zijn of haar plek gevonden. Dit geldt niet alleen voor de kinderen maar ook voor het team. Jullie hebben ambitieuze doelen maar hou het overzicht en schenk ook veel aandacht aan de implementatie van de vernieuwingen op deze school. De aanbevelingen rondom Dalton zullen zijn:

- Probeer de taak zo passend mogelijk te maken voor ieder kind. Door ruimte te maken op de weektaak voor het onderdeel Eigen Werk kunnen jullie een passend antwoord geven op de individuele leerbehoeftes van kinderen. Het eigenaarschap van kinderen zal een prominentere plaats moeten krijgen in de school
- Maak de dag/weektaak overzichtelijker voor kinderen d.m.v. de verandering van de lay-out
- De leerdoelen van de kinderen op de dag/weektaken moeten passend worden gemaakt naar de leerbehoefte van het kind
- Evalueer het keuzewerk op jullie school. Het moet geen werk zijn/worden waarbij de kinderen hun gang maar gaan zonder dat er gelet wordt, door de leerkracht, op het uiteindelijke eindresultaat

We wensen jullie veel succes toe in jullie verdere ontwikkeling van Dalton in jullie school.

Ondertekening voorzitter visitatieteam

naam	handtekening	datum

Schoolreactie op de visitatie

Overige opmerkingen en ervaringen m.b.t. het verloop van de visitatie. hierbij valt te denken aan: opstelling visiteurs, dagrooster, gevoerde gesprekken, etc.

N.B. Dit zijn opmerkingen van de school zelf. Deze opmerkingen kunnen dus afwijken van de “slotopmerkingen” genoemd in het visitatieverslag.

Wij hebben de visitatiedag als zeer positief ervaren. De periode voorafgaand aan de visitatie was een periode van hard werken om ons Dalton concept verder te verdiepen en de nodige reflectie, ‘doen wij de goede dingen en doen wij deze dingen goed?’. Deze periode was enerverend voor de leerkrachten, de voorbereidingen voor de visitatie met als apotheose de visitatiedag. Maar ondanks alle energie en tijd die het ons heeft gekost, heeft het ons ook heel veel opgeleverd. Ook was het voor de Raad van Bestuur en de ouders een moment van reflectie. Uit het bezoek is heel veel informatie gekomen die gebruikt is voor het schrijven van het nieuwe meerjarenbeleidsplan.

Wij zijn er vooral heel erg trots op dat het visitatieteam de prettige sfeer, tussen de kinderen, tussen kinderen en de leerkrachten en tussen de leerkrachten onderling, is opgevallen. Ook deze dag draagt bij aan onze onderlinge verbondenheid.

De dag verliep volgens planning. De observaties in de groepen werden als plezierig ervaren. De gesprekken verliepen prettig.

De eindconclusie heeft zaken aan het licht gebracht die wij al in het vizier hadden voor de komende planperiode.

Dalton is voor ons steeds meer ‘a way of life’ geworden. De visitatie is de beloning van een jarenlange ontwikkeling op onze school en heeft binnen ons team nog meer eenheid tot stand gebracht. Ook vinden wij het bijzonder dat onze school de eerste PCBO school is waar de visitatie positief voor is verlopen. Het behalen van de certificering maakt duidelijk dat onze Dalton ontwikkeling een duurzame ontwikkeling is.

Wij willen de visiteurs hartelijk danken voor de tijd en energie die zij in de visitatie van PCBO ‘Ichthus’ hebben geïnvesteerd. Wij zijn gemotiveerd om met de aanbevelingen aan de slag te gaan.

Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

aanbeveling 1. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	De taken die we zien zijn wel opgezet vanuit een differentiatie, maar zijn nog lang niet passend gemaakt voor de leerlingen. Hier zou je een apart onderdeel (eigen werk) van kunnen maken op dag/weektaak. Bij passende taak hoort ook een stuk eigenaarsontwikkeling waarbij inzicht in kennen en kunnen voorwaarden zijn maar waar kinderen ook een terugkoppeling kunt geven om samen met de leerkracht conclusies te leren trekken. Verder hou het zo simpel mogelijk zodat de taak echt overzichtelijk wordt.
actie	De taak aanpassen aan het individuele kind. En gaan werken met de periode doelen, korte termijn doelen en lange termijn doelen.
uitvoerenden	Leerkrachten groep 1 t/m 8, i.s.m. Dalton coördinator.
tijdvak	Experiment september t/m december 2015, implementatie vanaf januari 2016, evaluatie juni 2016. De eerste plenaire Dalton vergadering staat in het teken van dit thema.
scholing/ externe ondersteuning	Wij gaan taakbrieven op zoek naar voorbeelden van taakbrieven waarop kinderen een eigen doel op kunnen beschrijven. We gaan op bezoek bij onze PCBO Jenaplanschool om ideeën op te doen voor het werkend met periode doelen. Op deze Jenaplanschool wordt gewerkt met periode plannen.

toelichting	Op de taakbrief wordt een blok 'eigen werk' opgenomen. Kinderen krijgen de mogelijkheid om na te denken over een bepaald doel (korte en/of lange termijn doel) en bepalen hoe zij daar de komende tijd (week of weken) aan willen gaan werken. Aan het eind van de periode reflecteert het kind op product en proces. Een 'bewijs' van de opbrengst (het maken van een toets) kan deel uit maken van het periode plan. Wij moeten zorgen voor voldoende oefentijd en voor voldoende, gevarieerd, oefenmateriaal. Ook in het portfolio wordt een onderdeel opgenomen over wat het kind zelf de aankomende periode wil leren. Wij willen de aankomende plan periode kind-ouder-leerkracht gesprekken in groep 5 t/m 8 gaan invoeren. Deze gesprekken moeten resulteren in kindplannen.

aanbeveling 2. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	De leerdoelen van de kinderen op de dag/weektaken moeten passend worden gemaakt naar de leerbehoefte van het kind
actie	Leerdoelen aanpassen aan het individuele kind.
uitvoerenden	Leerkrachten groep 1 t/m 8, Dalton coördinator.
tijdvak	Nieuwe planperiode 2015 – 2019.
scholing/ externe ondersteuning	Impuls vanuit Saxion, onderzoek zelfregulerend leren (onderzoeksleider Patrick Sins). Op zoek naar voorbeelden van good practice van andere scholen.
toelichting	De taak(brief) moet zich gaan ontwikkelen van leerkracht gestuurd naar leerling gestuurd. Wij gaan verschillende taakbrieven van andere scholen onderzoeken (voorbeelden van good practice binnen de DON). Niet alleen de taakbrief moet worden aangepast, ook het portfolio en onze manier van werken moet meer uitgaan van wat het kind wil leren. Omdat dit een veel omvattend plan is, willen wij hier ondersteuning in krijgen. Wij denken aan ondersteuning van onze onderwijsbegeleidingsdienst, Scholen aan Zet, ondersteuning vanuit Saxion (onderzoek Patrick Sins over zelfregulerend leren, voor het laatste onderzoek heeft PCBO Ichthus zich enkele maanden geleden al aangemeld).

aanbeveling 3. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Evalueer het keuzewerk op jullie school. Het moet geen werk zijn/worden waarbij de kinderen hun gang maar gaan zonder dat er gelet wordt door de leerkracht op het uiteindelijke resultaat
actie	Het keuzewerk in alle groepen inventariseren, verwijderen/herverdelen materiaal, aanvullen materiaal waar nodig. Aanvraag materiaal doen bij PCBO door directeur.
uitvoerenden	Leerkrachten groep 1 t/m 8, i.s.m. Dalton coördinator.
tijdvak	September 2015 – februari 2016, Dalton vergadering 2 en 3.
scholing/ externe ondersteuning	De Dalton coördinator gaat in de ambulante tijd op zoek naar voorbeelden van good practice.
toelichting	Wij willen het keuzewerk meer ondersteunend laten zijn bij de leerdoelen van de taak. Ook moet het kind verantwoording afleggen voor de keuzes die hij of zij maakt op de taakbrief. De start moet zijn, dat het kind zelf een doel beschrijft, vervolgens in de keuzekast materialen kan vinden, waarmee het aan dit doel kan werken, en tenslotte reflecteert op de opbrengst van het oefenen met het materiaal uit de keuzekast. Wij willen de SLOA ontwikkeling (onderzoekstraject onderwijs aan excellente leerlingen) uitbreiden naar de groepen 4 t/m 8. Het keuzewerk wordt dan in 3 niveaus ingedeeld.

aanbeveling 4. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Maak de dag/weektaak overzichtelijker voor kinderen d.m.v. de verandering van de lay-out van de weektaak.
actie	Aanpassen taakbrief. Meer overzichtelijke lay out. Meer Dalton tijd.
uitvoerenden	Dalton coördinator.
tijdvak	September 2015, tijdens de eerste Dalton vergadering. Implementatie vanaf oktober 2015, evaluatie februari 2016.
scholing/ externe ondersteuning	Voorbeelden van good practice.
toelichting	De Dalton coördinator bekijkt taakbrieven van andere scholen en die van onze school kritisch en laat zien hoe er meer Dalton tijd te creëren is. Wij willen ons opnieuw gaan bezinnen op het clusteren van vakken. 2 Jaar geleden zijn wij omwille van de OPP leerlingen in de bovenbouw met een vast instructieblok rekenen gaan werken, maar het is veel effectiever om verschillende instructies te clusteren. Door het clusteren van instructies ontstaat meer Dalton tijd. Dit is gemakkelijk weer te geven op de taakbrief.

Ondertekening school en visitatievoorzitter voor gezien

naam	functie	handtekening	datum

Dit verslag wordt binnen drie weken na ontvangst (het liefst per e-mail als Wordbestand) opgestuurd naar de
visitatievoorzitter, die dit binnen vijf weken na de visitatie opstuurt naar de inhoudelijk medewerker visitaties van
de NDV.